

**Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Департамент агропромислового розвитку Полтавської ОВА
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Національний університет біоресурсів і природокористування
України
Сумський національний аграрний університет
Харківський національний економічний університет імені Семена
Кузнеця
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Glendale Community College of Maricopa Community College System,
Arizona (США)
IAE School of Management Universite de Bourgogne (Франція)
International centre for enterprise and sustainable development (Гана)
The University of Occupational Safety Management in Katowice
(Польща)
Academy of Management and Administration in Opole (Польща)
University of Opole (Польща)
University of Economics in Bratislava (Словаччина)
Scientific Center of Innovative Research (Естонія)
Information Systems Management Institute (Латвія)
Євразійський національний університет ім. Л. Н. Гумільова
(Казахстан)**

МАТЕРІАЛИ

**II Міжнародної науково-практичної конференції
«Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в
умовах глобалізації економіки: безпека, інновації,
лідерство»**

27 вересня 2024 року

Полтава 2024

Список використаних джерел:

1. Славгородська Ю.В. Виробництво органічної продукції в Україні: стан та перспективи. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2016. № 4. С. 49-54.
2. Логоша Р.В., Підвальна О.Г., Кричковський В.Ю. Потенціал та проблеми розвитку вітчизняного ринку органічного овочівництва. *Бізнес Інформ*. № 1. 2019. С. 215-220. http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2019_1_31
3. Беляєва Н.В. Сучасний стан виробництва органічної продукції в Україні та світі. *Інноваційна економіка*. 2013. №1. С. 151-155.

Д. Шиян, д.е.н., професор,
Є. Севрюкова, аспірант,
*Харківський національний економічний
університет ім. Семена Кузнеця, м. Харків, Україна*

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИТРАТ НА ПЕРСОНАЛ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Проблеми ефективності завжди перебувають в центрі уваги економістів. Причини цього зрозуміли. Сама економічна наука однієї з головних цілей має розробку заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання наявних ресурсів. Персонал підприємств при цьому є головним ресурсом будь-якого бізнесу, що ставить проблем його використання серед першочергових. Саме тому було вирішено провести аналіз взаємозв'язку між ними.

Слід відмітити, що сьогодні проблема витрат на персонал розглядаються під кутом зору інвестицій в людський капітал. Теорія людського капіталу довела, що інвестування в людину це не споживчі витрати, а капіталовкладення у довгострокову перспективу. Основними джерелами інвестування коштів у розвиток людського капіталу виступають населення, підприємства та держава. Населення інвестує кошти у власне навчання, підвищення культурного рівня, покращення та підтримку здоров'я. На рівні підприємства інвестування в

людський капітал передбачає підготовку та перепідготовку кадрів, удосконалення умов праці, залучення у процес виробництва сучасних технологій, соціальний розвиток персоналу. Однак головним індикатором інвестицій у людський капітал на підприємстві, з нашої точки зору, є рівень основної і додаткової заробітної плати працівників. К. Ліндсей відмічав, що правильною мірою віддачі від інвестицій у людський капітал є ефект багатства від збільшення заробітної плати [1]. Також було зроблено висновок, що показник «різниці в доходах» працівників містить різницю обумовлену саме розміром інвестицій. В свою чергу, дані інвестиції будуть мати сенс тільки в разі їх ефективності, то б то підвищення продуктивності праці. Повинен бути взаємозв'язок між рівнем витрат на персонал та рівнем ефективності виробництва.

Таблиця 1

**Взаємозв'язок ефективності та рівня оплати праці
сільськогосподарських підприємств Харківської області,
2023 р.**

Групи	Заробітна плата на 1 га, грн	Питома вага вираги на оплату, %	Заробітна плата на 1 ц, грн	Урожайність, ц/га	Дохід на 1 га, тис. грн	Прибуток на 1 га тис. грн	Рентабельність, %
до 500	321,9	2,0	7,9	40,6	20,1	4,8	24,2
500,1-1500	918,9	4,1	21,2	43,3	20,8	6,7	28,1
1500,1-2500	1949,1	8,6	40,2	48,5	25,0	8,9	35,2
більше 2500	3367,5	10,7	65,8	51,2	27,2	4,3	13,7
По області	1334,6	6,0	29,8	44,8	22,3	6,4	26,2

Джерело: власні розрахунки

1. Залежність рівня витрат на оплати праці на 1 га посівної площі пшениці від окремих факторів у 2023 році.

Оціннику реальної ситуації відносно взаємозв'язку ефективності та рівня оплати праці було вирішено за даними сільськогосподарських підприємств Харківської області заданими 2023 року. При цьому дані були взяті по пшениці, як найбільш поширеної культури в нашому регіоні. Досліджувана сукупність дорівнювала 185 підприємств. Було вирішено здійснити групування даної сукупності за показником величини витрат на оплату праці на 1 га пісної площі (табл. 1.). В якості залежних показників було обрано наступні:

- питома вага витрат на оплату праці у структурі витрат, %;
- заробітна плата на 1 ц пшениці, грн;
- урожайність, ц/га;
- дохід на 1 га, тис.грн;
- прибуток на 1 га, тис. грн;
- рентабельність, %.

На підставі отриманих результатів можна стверджувати, що рівень витрат слабо пов'язаний з рівнем ефективності виробництва з точки зору його прибутковості та рентабельності. Підтвердженням цього є відповідно значення показника прибутку та рентабельності по обраним групам. Однак, два інших показника ефективності, а саме урожайність та величина доходу на 1 га посівної площі, за отриманими даними має відносний зв'язок з показниками витрат на оплату праці. Так, у підприємств з рівнем витрат на оплату праці до 500 грн/га середня урожайність дорівнювала 40,6 ц/га, з рівнем витрат 1500,1-2000 грн/га – 48,5 ц/га, а з рівнем витрат понад 2500 грн/га – 51,2 ц/га. Найбільш тісним чином виявились взаємопов'язані показники витрат на оплату праці на 1 га посівної площі та на 1 ц отриманої продукції.

Для перевірки отриманих результатів було вирішено провести також факторний аналіз (рис.1).

По отриманим даним можемо стверджувати, що сильного взаємозв'язку між рівнем витрат на оплату праці та показниками ефективності встановлено не було. Це ставить питання про відсутність реально діючого механізму мотивації персоналу.

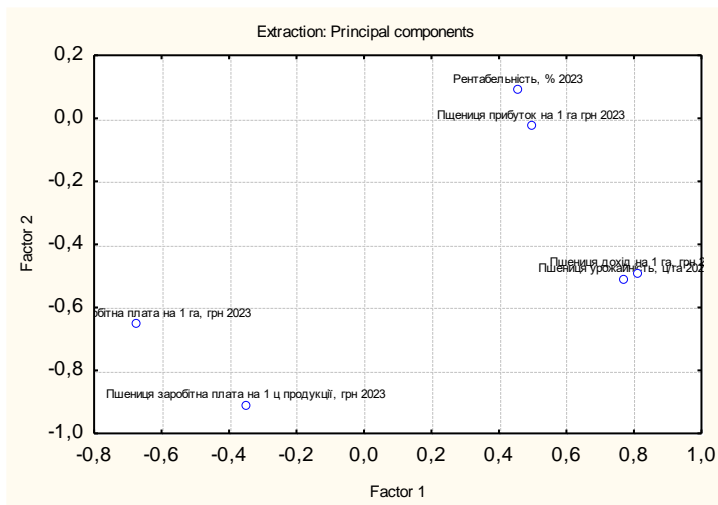

Рис. 1. Матриця результатів залежності окремих показників при виробництві пшениці у сільськогосподарських підприємствах Харківської області у 2023 році

Список використаних джерел:

1. Lindsay С.М. Measuring human capital returns. *Journal of Political Economy*. 1971. 79(6). 1195-1215. doi: 10.1086/259831_

<i>Т. Шевченко, Л. Гладка, Є. Рябоконт</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА СУЧАСНИХ УМОВ.....	95
<i>І. Шевчук</i> ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	97
<i>Д. Шиян, Є. Севрюкова</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИТРАТ НА ПЕРСОНАЛ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....	100

СЕКЦІЯ 2. СУЧАСНІ БЕЗПЕКОВІ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ AGILEМЕНЕДЖМЕНТУ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ

<i>О. Танчик</i> УПРАВЛІНСЬКІ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ПОВОСННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ.....	104
<i>Р. Буряк</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ХАЛЯЛЬНОЇ КУРЯТИНИ У СВІТІ, КРАЇНАХ ЄС ТА УКРАЇНІ.....	109
<i>О. Буткевич, Я. Довгенко</i> ФОРМУВАННЯ ПЛАНУ ЗБУТУ З УРАХУВАННЯМ НОВИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ.....	113
<i>О. Вараксіна, А. Куць, Є. Шийко</i> ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	115
<i>О. Вараксіна, Д. Яценко</i> УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ ЧЕРЕЗ НОВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ.....	118